

**Громадська організація
«Київська наукова організація
педагогіки та психології»**

**ЗБІРНИК
ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ**

учасників Міжнародної
науково-практичної конференції:

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

3-4 лютого 2017 року

Київ
2017

УДК 37.01+159.9(063)
ББК 74+88я43
С 91

Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 3-4 лютого 2017 року). – К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2017. – 200 с.

УДК 37.01+159.9(063)
ББК 74+88я43
С 91

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Вятчанина С. В.

ЕФЕКТИВНІСТЬ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В МОНО-
І МУЛЬТИНАЦІОНАЛЬНИХ ГРУПАХ ВНЗ УКРАЇНИ 9

Лешенко І. Т.

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ АГРЕСИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ:
ПРИЧИНИ, ПРОФІЛАКТИКА, КОРЕКЦІЯ 12

Спнишин Л. О.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ХУДОЖНЬО-ПРОМИСЛОВИХ ШКІЛ
ГАЛИЧИНИ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ 15

Федчишин Н. О., Єлагіна Н. І., Кліш Г. І.

ОСВІТНІ РЕФОРМИ В АВСТРО-УГОРСЦІНІ
КРИЗЬ ПРИЗМУ ГЕРБАРТІАНСЬКИХ ІДЕЙ 19

Філіппович В. Ю.

ПОЛТАВСЬКА ГРОМАДА: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ТА ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 22

Царик О. М.

САМООСВІТА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ
ОСОБИСТОСТІ В ГАЛИЧИНІ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ. 25

Шаргун Т. О.

СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРІВ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ПРОФІЛЮ В УКРАЇНІ
(ПЕРША ПОЛОВИНА ХІХ СТОЛІТТЯ)..... 28

СЕКЦІЯ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Волнухіна Н. Ю.

ТЕСТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ
УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПТНЗ 31

Halatsyn K. O.

PROCESS OF TRAINING IN FOREIGN LANGUAGES
IN HIGHER TECHNICAL EDUCATIONAL INSTITUTION 34

Давидов П. Г.

ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНИХ КЛЮЧОВИХ
КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ ВУЗУ
ПРИ ВИКЛАДАННІ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН 35

Драгота К. П. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ МАТЕМАТИКИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	39
Покась Л. А., Красносільська О. А. ГЕОГРАФІЧНИЙ КАБІНЕТ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА ЯКІСТЬ ЗНАТЬ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ	42
Onischenko M. Y., Onischenko G. A. PROBLEMAS TRADUCTOLÓGICOS DE FORMAR LA COMPETENCIA FREASEOLÓGICA EN LA ENSEÑANZA DE E/L2E	46
Опалюк Т. Л. АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РЕФЛЕКСІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ..	49
Павлиш Т. Г. СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ІНФОРМАТИКИ	52
Рубан Л. О. ЛЮДЯНІСТЬ У ВІДНОСИНАХ МІЖ УЧАСНИКАМИ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ – ЗАПОРУКА УСПІХУ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ	56
Сидорчук О. В. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИКИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ЗАНЯТТІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ	57
Струкова С. С. ЗОРОВЕ СПРИЙМАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	59
Ткемаладзе З. П., Кривошей А. С. ПРОЕКТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ УРОКІВ МИСТЕЦТВА	62
Курінная Т. П., Штайнер Т. В. МЕТОДИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ КРЕСЛЕННЯ З ЕЛЕМЕНТАМИ ДИЗАЙНУ	65
СЕКЦІЯ 3. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА	
Козлінська А. В., Савінська Є. О. ДОСВІД СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЗАХОДУ	69

СЕКЦІЯ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Бурчак Л. В., Мигун М. П.

ПРАКТИЧНА СПРЯМОВНІСТЬ НАВЧАЛЬНО-ПОЛЬОВОЇ ПРАКТИКИ
З ГЕНЕТИКИ НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ЯВИЩА ПОЛІПЛОЇДІІ..... 72

Воронцова О. А.

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
В СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ 75

Іозіс І. В.

ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ
МАЙБУТЬОГО СПЕЦІАЛІСТА 78

Киналь А. Ю.

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ..... 81

Кокалюк О. М.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ МАТЕМАТИКИ У ПТНЗ..... 84

Коцюба Р. Б.

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО
ОРІЄНТОВАНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ ЛІКУВАЛЬНОЇ СПРАВИ 87

Кравець Р. А.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 90

Малицька О. В.

СУЧАСНА ВІЗУАЛЬНА КУЛЬТУРА
ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ 93

Моренко О. М.

ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ
МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ..... 97

Мосейчук Ю. Ю.

НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ВИСОКОГО РІВНЯ
КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В УНІВЕРСИТЕТАХ..... 100

Петльована Л. Л.

THE ROLE OF THE TEACHER IN ESP LESSONS..... 102

Прус Н. О.

ІМІДЖ ОСОБИСТОСТІ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ 106

Савчук О. П.
ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ..... 108

Тур О. М.
ІНТЕРАКТИВНА ЛЕКЦІЯ ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ІЗ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 111

Фогель Т. М.
ФОРМУВАННЯ ГРАФІЧНО-ОБРАЗНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК СКЛАДОВОЇ
ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ 114

СЕКЦІЯ 5. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Великжаніна Д. В.
ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ
ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА 118

Зайченко Н. І.
К. АРЕНАЛЬ ПРО МИЛОСЕРДЯ ДО ЗАСУДЖЕНИХ ОСІБ 121

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Кляп М. І.
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ
МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ..... 125

СЕКЦІЯ 7. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Бабкіна М. І.
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ АКТИВНОЇ
ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ МОЛОДОЇ ОСОБИСТОСТІ 129

Кошавець Д. П.
КАЛЕНДАРНІ СВЯТА В СИСТЕМІ ЗАСОБІВ
НАРОДНОГО ВИХОВАННЯ 132

Сирцова О. М., Чертова Ю. Г.
ОСОБЛИВОСТІ УМОВ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВ ШКІЛ ПІВДЕННО-СХІДНОГО
РЕГІОНУ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ)..... 135

Шупленова Л. Ю., Рустамова А. Р.
ВПЛИВ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
НА ДУХОВНЕ ВІДРОДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ 139

СЕКЦІЯ 8. ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Залізник А. М.

ФУНКЦІЇ СУЧАСНОЇ СІМ'Ї ТА ПЕДАГОГІЧНІ ФУНКЦІЇ
ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ 142

СЕКЦІЯ 9. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

Іванова Н. О.

ФЕНОМЕН МАЗОХІЗМУ У РЕЛІГІЙНИХ ТЕЧІЯХ 146

Ларін Д. І.

ЗАСТОСУВАННЯ ІСТОРИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНОГО МЕТОДУ
У ДОСЛІДЖЕННІ ПЕРІОДУ «ВІДКРИТОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КРИЗИ»
В СТАНОВЛЕННІ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ 149

Сіденко Ю. О.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ГЛИБИННОГО
ПІЗНАННЯ ПСИХІКИ СУБ'ЄКТА 152

СЕКЦІЯ 10. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Булаєнко І. М.

МЕТОДИ ТА ФОРМИ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЖІНОК, ЯКІ
ПОСТРАЖДАЛИ ВІД НАСИЛЬСТВА В ПОДРУЖНИХ СТОСУНКАХ 156

Козяр С. С.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЛЮДЕЙ
ПОХИЛОГО ВІКУ В УКРАЇНІ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ
ХХІ СТОЛІТТЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ 159

Марчук Л. М.

КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ АСЕРТИВНОЇ
ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ 162

Самборська О. С.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ
В ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ ЦЕНТРІ 165

Яцина О. Ф.

ДИСКУРСИВНІ ПРАКТИКИ ЯК ПРЕДМЕТ
ПСИХОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ 168

СЕКЦІЯ 11. ЮРИДИЧНА ТА ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Гончарова Г. О.

ДО ПИТАННЯ ВИКРИВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО
РОЗВИТКУ ПРАВООХОРОНЦІВ 172

Касрашвілі Т. Г. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБЛИВОСТІ ПРАЦІ ПРОКУРОРА.....	175
Корсун С. І. ДОНАУКОВІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.....	178

СЕКЦІЯ 12. ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Депутатов В. О., Стародуб Я. С. ВЧИТЕЛЬ ТА УЧЕнь: КОЛИ СУБ'ЄКТИ НАВЧАННЯ СТАЮТЬ СУБ'ЄКТАМИ КОНФЛІКТУ.....	182
Олійник О. О. РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ІНДУСТРІЇ ДОЗВІЛЛЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ...	184
Синенко О. О. ВПЛИВ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ЮНАКІВ ТА ЮНОК.....	186
Смольська Л. М. ПОЗИТИВНЕ МИСЛЕННЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКОВІ ЗАСАДИ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ.....	189
Стрикало О. Є. ВПЛИВ ІНТРОВЕСІЇ/ЕКСТРАВЕРСІЇ НА АГРЕСИВНІСТЬ ЮНАКІВ.....	193
Чернов А. А. КОГНІТИВНИЙ КОМПОНЕНТ СТАВЛЕННЯ В СТРУКТУРІ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	196

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

Міжнародної науково-практичної
конференції

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»

3-4 лютого 2017 року, м. Київ

Видавник: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології»
Поштова адреса редакції: 04108, Київ, а/с 62
Електронна пошта: office@knopp.org.ua сайт: www.knopp.org.ua
tel: 38 099 078 89 32

Підписано до друку 07.02.2017 р. Здано до друку 08.02.2017 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 11,63.
Тираж 100 прим. Зам. № 0802-17.

Література:

1. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підруч. для студентів вищих навч. закл. / О.Б. Бігич, С.В. Гапонова, Г.А. Гринюк та ін.; авт. кол. С.Ю. Ніколаєва. – 2-е вид. – К: Ленвіт, 2002. – 328 с.
2. Програма з англійської мови для професійного спілкування / [колектив авторів: Г.Є.Бакаєва, О.А.Борисенко, І.І.Зуєнок та ін.]. – К: Ленвіт, 2005. – 119 с.
3. Складові галузевих стандартів вищої освіти напрямку підготовки 1101 «Медицина» освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» за спеціальностями 7.1101.01 «Лікувальна справа», 7.1101.04 «Педіатрія», 7.1101.05 «Медико-профілактична справа». – К., 2003. – 405 с.

Кравець Р. А., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри української та іноземних мов

*Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця, Україна*

РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Реалізація полікультурної освіти майбутніх фахівців аграрної галузі на заняттях іноземної мови буде успішною за умови її орієнтації на рідну лінгвокультуру студента. Студенти зіставляють явища рідної та іноземної мов, здійснюють прогнозування можливих труднощостей, викликаних розходженнями в мовних системах, а також пошук шляхів їх подолання під час опанування іноземною мовою. Крім того, важливе місце посідає опора на наявний досвід студента в рідній мові та перенесення низки вмінь із неї на процес оволодіння іншомовними навичками й уміннями. Таке співставлення має дві форми: латентну (коли подача матеріалу здійснюється з націленістю на попередження можливих помилок) і відкриту (через свідоме співставлення особливостей рідної та іноземних мов). Порівнюючи дві мови, майбутні фахівці аграрної галузі зіштовхуються з трьома групами мовних явищ: 1) які мають аналоги в рідній мові; 2) не мають аналогів; 3) частково співпадають [1].

Мовні та культурні явища, які відносяться до першої групи, засвоюються порівняно легко, оскільки має місце перенесення мовленнєвих навичок і вмінь рідної мови на іноземну. Найбільшу трудність становлять лінгвокультурні явища, які частково співпадають у двох мовах, тому що виявляється негативний вплив рідної мови. При порівнянні лінгвокультурних явищ у різних мовних системах рекомендують дотримуватись наступних правил: 1) Під час пояснення нового явища потрібно демонструвати студентам як вони можуть опертися на наявні у них знання, вміння, навички в рідній лінгвокультурі. 2) Слід вказувати на розбіжності у фонетиці, лексиці, граматиці, що існують у двох лінгвокультурах при вираженні подібних, але нетотожних явищ. 3) Необхідно включити в систему навчання такі вправи, які враховують труд-

нощі вивчення іноземних мов і культури для майбутніх фахівців аграрної галузі й допомагають їх подолати [3].

Володіння іноземною мовою на належному рівні, щоб сприймати й розуміти повідомлення, отримало назву білінгвізму. Комунікативний процес відповідно до цих рівнів диференціюють на продуктивний (досконале знання іноземної мови), репродуктивний (володіння іноземною мовою на рівні, достатньому для сприйняття, розуміння й відтворення прочитаної або почутої інформації) та рецептивний білінгвізм (знання іноземної мови на рівні елементарного розуміння інформації). Опанування іноземною мовою з метою здійснення комунікативних актів зводиться до лінгвістичної та соціокультурної організації мовленнєвої діяльності. Вона передбачає наявність: функціонального існування мови як засобу реалізації комунікативних актів; структури інтеракції; комунікативно-ситуативної організації; знань мовця про культурно-етнічні особливості соціальної групи, в межах якої відбувається спілкування [7, с. 155-156].

Дослідженням проблематики психолінгвістичної специфіки оволодіння іноземною мовою займалися М. Жинкіна [2] та Л. Щерба [8]. Розглядаючи психолінгвістичні особливості опанування мови, необхідно зважати на дві основні гіпотези: гіпотезу лінгвістичної відносності й гіпотезу сумісництва. Гіпотеза лінгвістичної відповідності знаходить своє вираження у пошуку та поясненні відмінностей сприйняття оточуючого світу носіями різних мов, що відзеркалено в лексичній і граматичній будові мов. Щодо гіпотези сумісництва, то її розробив М. Жинкін. Науковець в її основу заклав ідею універсально-предметного коду, який слугує для пояснення психічних структур, що передують зовнішньому мовленню та пов'язані зі злитим образом навколишньої дійсності. На його думку, універсально-предметний код не є культурно й національно детермінованим, оскільки зумовлений особливостями психофізіологічної організації пізнавальної сфери, яка не відрізняється у етнофорів.

Ю. Лотман вважає, що національно-культурні компоненти виражають специфіку пізнання носіїв різних мов і знаходять своє втілення в етнічних стереотипах й прототипах. Культуру він трактує як колективний інтелект, що має власні пізнавальні механізми та процеси пам'яті, необхідні для створення сприятливих умов спілкування. На його погляд, колективний інтелект є вагомішим за індивідуальний, а міжетнічна толерантність дозволяє його досягнути шляхом розширення меж індивідуального пізнання та світобачення кожної людини. Водночас Ю. Лотман наголошує на важливості мови як семіотичної системи у центрі кожної культури. Вбачання у мові способу вираження національно-культурної специфіки й пізнавальної організації особистості є основою комунікативного підходу до вивчення іноземної мови в контексті полікультурної освіти [4, с. 149].

Ми також поділяємо точку зору О. Тур, яка говорить про неможливість повноцінної реалізації комунікативного підходу без розуміння студентами комунікативної культури як ціннісного явища, як системи цінностей, котрі мають особисту значущість для майбутніх фахівців аграрної галузі. Звідси випливає важливість визначення системи цінностей комунікативної діяльності для формування полікультурної компетентності студентів-аграрників. Цілком слушно науковець зазначає, що «далеко не кожна людина приємна у

спілкуванні, здатна успішно вести дискусію, переконувати, схилити опонентів на свій бік, досягати комунікативної мети. Основним фактором тут як раз є не когнітивний компонент (хоча він також має важливе значення), а система цінностей суб'єкта комунікації, яка зрештою визначає ефективність його спілкування» [6, с. 118].

Відповідно до позиції О. Тур, основною цінністю комунікативної діяльності майбутніх фахівців аграрної галузі постає повага до співрозмовника, незалежно від його віку, статі, світогляду, віросповідання, політичних переконань, соціального статусу, професійної компетентності та інших особистісних характеристик. Реалізуючи принципи об'єктивності й неупередженості у спілкуванні, майбутні фахівці аграрної галузі демонструють гуманну позицію до кожної людини, а визнання ними значущості інших людей також є базисною цінністю комунікативної діяльності. Усвідомлюючи цінність толерантності, яка пов'язана з прийняттям ідей ненасильницької комунікації, терпимістю до інакомислячих, студенти-аграрники виявляють уміння знаходити розумні компроміси. Завдяки толерантності між співбесідниками виникає розуміння, щирість, взаємна довіра, відвертість, розв'язання конфліктів, вияв людяності, доброзичливості. Важливе місце у спілкуванні також посідає свобода, безпосередньо пов'язана із правдивістю, яка є моральною нормою та основою спілкування, із відповідальністю майбутнього фахівця аграрної галузі за власні слова, вчинки, дії. Вагома роль у комунікації відіграє моральна рівність партнерів, оскільки визнання суб'єктом спілкування рівних прав на людську гідність – це основа реалізації в спілкуванні інших моральних цінностей. Ще однією стрижневою моральною цінністю спілкування є довіра. Вона виражає і відображає усі інші комунікативні цінності. Без неї комунікація набуває рис формальної процедури [7, с. 119].

Реалізація полікультурної освіти майбутніх фахівців аграрної галузі на заняттях іноземної мови охоплює наступні аспекти: сенсові (теоретичний, інформаційний, ціннісний, історичний) – адекватне осмислення комунікативної ситуації у загальному культурному ракурсі; проблемно-практичний – проявляється як коректне розпізнання полікультурної ситуації, постановка й ефективна реалізація завдань у цій ситуації; комунікативний – прийнятне спілкування іноземною мовою з урахуванням наявних відповідних зразків міжкультурного спілкування і полікультурної взаємодії [5, с. 102]. Таким чином, у процесі оволодіння іноземною мовою майбутні фахівці аграрної галузі опановують полікультурну компетентність. В іншому аспекті спілкування формується їхня ціннісна самосвідомість, вони демонструють певний баланс національної культури та інших світових культур, тобто освіта організовується за принципом полікультуралізму – визнання рівноправності й рівноцінності всіх соціальних та етнічних груп, які складають сучасне суспільство, що уможливує становлення в особистості багатогранної картини світу і допомагає вибудовувати конструктивний діалог на загальнокультурному планетарному рівні.

Література:

1. Дианова Е.М. Ролевая игра в обучении иностранному языку / Е.М. Дианова, Л.Т. Костина // Иностранные языки в школе. – 1988. – №3. – С. 90-92.
2. Жинкин Н.И. Речь как проводник информации / Н.И. Жинкин. – М.: Наука, 1982. – 157 с.
3. Квасова О.Г. Использование проблемных коммуникативных ситуаций в обучении иностранному общению студентов 2-4 курсов языкового ВУЗа / О.Г. Квасова // Іноземні мови. – 1999. – №1. – С. 32-33.
4. Лотман Ю.М. Семиосфера / Ю.М. Лотман. – СПб.: Искусство, 2004. – 740 с.
5. Савченко О.О. Аксиологічні аспекти сучасної освіти / О.О. Савченко, Я.О. Панфілова // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. – Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – 2013. – № 2. – С. 100-108.
6. Тур О. Аксиологічний підхід до формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності / О. Тур // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2015. – № 11. – С. 117-121.
7. Ширяєва Т.М. Використання комунікативних ситуацій у розвитку міжетнічної толерантності / Т.М. Ширяєва // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2011. – С. 155-161.
8. Щерба Л.В. Избранные работы по русскому языку / Л.В. Щерба. – М.: Учпедгиз, 1957. – 187 с.

Малицька О. В., кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри початкової освіти

*Бердянський державний педагогічний університет
м. Бердянськ, Запорізька область, Україна*

СУЧАСНА ВІЗУАЛЬНА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Постановка проблеми. Глобальною проблемою сучасного суспільства є втрата кризи в духовній сфері людини. Відчуження людини від духовних потреб зумовлено такими негативними факторами як поступова втрата моральних цінностей, панування матеріалістичної ідеології, суто прагматична спрямованість сучасної цивілізації.

Об'єктивні закономірності сучасного соціального розвитку вимагають не бездумних виконавців, а мислячих людей, творчий потенціал, висока ступінь інформованості яких доповнені національною самосвідомістю, моральною культурою та естетичним смаком. Гуманістичні аспекти в структурі особистості набувають значення пріоритетних, а це підвищує вимоги до освіти, яка формує розвинутий інтелект, і внутрішню культуру людини.